

Wikipedia of nee?

Veel boekvertalers maken naast woordenboeken en andere naslagwerken gretig gebruik van Wikipedia. Maar het lijkt niet onverstandig de informatie in de allemansencyclopedie met dezelfde kritische blik te lezen als die in de Van Dales, Roberts, Dudens en andere Websters en OED's van deze wereld.

Er zijn legio voorbeelden van overheidsinstellingen, bedrijven, fans, artiesten en andere gewone stervelingen die naar eigen inzicht en goeddunken artikelen in de Wikipedia gewijd aan henzelf of anderen aanpassen. En wie denkt dat het allemaal wel meevalt, moet maar eens de [wikidgame](#) op de website van het Amerikaanse techtijdschrift *Wired* bestuderen, een lange lijst met gemakkelijke en minder gemakkelijke manipulaties. Wikipedia houdt alle redactionele wijzigingen nauwkeurig bij in het tabblad Geschiedenis, maar wie kijkt daar al naar? Wie neemt al de moeite de opeenvolgende versies van een artikel met de optie *Vergelijk de aangevinkte versies* te vergelijken? En wie neemt al de moeite de IP-adressen van de verschillende wikipedianen te herleiden?

Een nieuw hupmiddel

Virgil Griffith nam die moeite. [Wired](#) legde op 14 augustus uit waarom. Het nieuws dat leden van het Amerikaanse Congres hun eigen Wikipedia-artikelen opstelden of wijzigden, bracht de CalTech-student neurale netwerken vorig jaar op het idee van de [Wikipedia Scanner](#), die manipulatie van artikelen in de online-encyclopedie genadeloos aan het licht brengt. Uit artikelen in [de Volkskrant](#), [De Telegraaf](#), [Le Monde](#) en op de websites van [rue89](#) en de [BBC](#) blijkt dat met behulp van de scanner het vermoeden kon worden bevestigd dat stemcomputerleverancier Diebold inderdaad zélf de kritische opmerkingen in het Wikipedia-artikel over de firma verwijderde, dat een lid van de Republikeinse Partij in het artikel over de oorlog in Irak 'occupation army' in 'liberation army' veranderde, dat iemand bij Dow Chemicals de artikelen over Bhopal en Agent Orange wijzigde, dat Exxon Mobil na de ramp met de Exxon Valdez alleen op Wikipedia vlot miljoenen aan schadevergoedingen uitkeerde, dat het Franse ministerie van Financiën passages uit het artikel over toenmalig minister Jean-François Copé schraptte, dat het Franse ministerie van Onderwijs met minister Xavier Darcos iets vergelijkbaars deed, dat Wall Mart alleen op het virtuele papier van de online encyclopedie de salarissen van zijn personeel verhoogde, dat de CIA wijzigingen in een artikel over Mahmoed Ahmadinejad aanbracht, en het Vaticaan in een stuk over Sinn Féin-leider Gerry Adams.

Wired [roept internetters dan ook op](#) zelf met de scanner Wikipedia af te struinen op zoek naar *spin jobs* en die te posten.

De affaire-clusterbom

Aan de andere kant... Is het niet terecht dat de alinea [Controversy](#) in het artikel over *Queen Beatrix*, waarin een verband wordt gesuggereerd tussen koningin Beatrix als aandeelhouder van ING en ABN, die banken, wapenfabrikanten Thales en EADS en de productie van clusterbommen,

vanaf een computer uit het netwerk van het ministerie van VROM werd verwijderd? Is het niet terecht dat een Wikipediaan die als bronnen [DutchNews](#), [Netwerk Vlaanderen](#) en een [Shareholders' bulletin van ING](#) noemt, tot de orde wordt geroepen, omdat de informatie in die bronnen de conclusie in de aanvulling niet rechtvaardigt? Is het dan niet terecht dat een andere Wikipediaan erop wijst dat er geen bewijs is voor de stelling dat de koningin grootaandeelhouder is van welk bedrijf dan ook, en dat het vooronderstelde verband tussen haar en de productie van clusterbommen dus lasterlijk is? En is het dan niet terecht dat overheden, bedrijven, fans, artiesten en andere sterfelijke Wikipedianen voortdurend langs de grenzen van encyclopedisme, onderzoeksjournalistiek, propaganda en laster in Terra Wikipedia patrouilleren?

Zelfreinigend vermogen

Het zelfreinigend vermogen van de Wikipediagemeenschap moet dan ook niet worden onderschat. Een voorbeeld. Uitgever François Gèze stelde eind 2006 onaangenaam verrast vast dat *Précis de l'affaire Dreyfus* van Henri Dutrait-Crozon, pseudoniem van nationalisten en vurig antidreyfusards Larpent en Delebecque, met de kwalificatie 'standaardwerk, als eerste te raadplegen' in de bibliografie van het [artikel over Dreyfus](#) in de Franse wikipedia was opgenomen. Het boek werd, zo schrijft Pierre Passouline op zijn [weblog](#), 'door een hele generatie nationalisten als een evangelie beschouwd.' Toen Daniel Garcia er op 30 november 2006 op zijn weblog in [LivresHebdo](#) aandacht aan besteedde, kwamen de Franse *wikipédiens* onmiddellijk in actie. Uit de [historique](#) van het artikel blijkt dan ook duidelijk dat de gewraakte passage inmiddels voor een kritische kanttekening in de paragraaf over de geschiedschrijving van de affaire heeft plaatsgemaakt.

En laten we niet vergeten dat geen encyclopedie zo actueel is als Wikipedia.

Wikipedia maar, dus.